

Bruxelles, 30.9.2020.
COM(2020) 628 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Novi EIP za istraživanje i inovacije

{SWD(2020) 214 final}

1. EUROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR U NOVOM KONTEKSTU

Europski istraživački prostor (EIP) uspostavljen je 2000. u okviru Lisabonske strategije kako bi se riješio problem rascjepkanosti sustava istraživanja i inovacija u EU-u, koji je u to vrijeme bio obilježen jukstapozicijom nacionalnih sustava istraživanja i inovacija te programa financiranja na razini EU-a.

Cilj EIP-a izgradnja je zajedničkog znanstvenog i tehnološkog prostora za EU, stvaranje jedinstvenog tržišta za istraživanje i inovacije, poticanje slobodnog kretanja istraživača, znanstvenih spoznaja i inovacija te podupiranje konkurentnije europske industrije. To uključuje restrukturiranje europskog istraživačkog okruženja u smjeru veće prekogranične suradnje, tržišnog natjecanja na cijelom kontinentu, izgradnje kritične mase i koordinacije te poboljšanja nacionalnih istraživačkih politika i sustava.

Ostvarenje EIP-a postalo je od 2009. i izričit cilj Ugovora, kako je navedeno u članku 179. UFEU-a.

Europski istraživački prostor – 20 godina kasnije

U proteklih 20 godina u okviru europskog istraživačkog prostora ostvarena su velika postignuća.

Rad Europskog strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI) doveo je do razvoja planova za 55 europskih istraživačkih infrastrukture, od kojih je 37 već provedeno, u svim područjima znanosti te je mobilizirano gotovo 20 milijardi EUR ulaganja¹.

Suočavanje sa zajedničkim izazovima udruženim snagama putem koordinacije i udruživanja resursa rezultiralo je s više od 7 milijardi EUR nacionalnih ulaganja u zajedničke istraživačke programe od 2004., a trenutačna godišnja zajednička potrošnja iznosi 800 milijuna EUR.

Ostvaren je znatan napredak u uklanjanju geografskih prepreka mobilnosti istraživača i rascjepkanosti istraživačkih karijera u Europi, na temelju Europske povelje za istraživače i Kodeksa ponašanja pri zapošljavanju istraživača koji su već prihvatile 1242 organizacije.² Osim toga, inicijativom EURAXESS³ podupire se mobilnost i razvoj karijere istraživača pružanjem informacija i pomoćnih usluga profesionalnim istraživačima.

EIP je poboljšao pristup otvorenim, besplatnim, ponovno upotrebljivim znanstvenim informacijama u okviru inicijative za otvorenu znanost⁴ i nedavno pokrenutog europskog oblaka za otvorenu znanost (EOSC), kojim se stvara područje oblaka za istraživačke podatke u Europi i čime se osigurava bolja znanost otvorenom i suradničkom razmjenom znanja.

Istodobno se usporava napredak prema ostvarenju ciljeva EIP-a te bi se u ključnim područjima mogla ostvariti daljnja poboljšanja⁵:

- Ulaganja EU-a u istraživanje i razvoj iznose 2,19 % BDP-a (2018.), što je i dalje daleko od cilja od 3 %. Javna ulaganja u istraživanje i razvoj stagniraju od 2010. Ulaganja poduzeća EU-a u istraživanje i razvoj (1,45 % BDP-a) i dalje su znatno niža od ulaganja

¹ Vidjeti <http://roadmap2018.esfri.eu/>

² <https://euraxess.ec.europa.eu/euraxess/charter-code-researchers>

³ Istraživači u pokretu jedinstvena je paneuropska inicijativa koju podupiru EU, države članice i pridružene zemlje. <https://euraxess.ec.europa.eu/>

⁴ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=openaccess>

⁵ Izvješće o napretku EIP-a za 2018. i https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/srip-report_hr

naših glavnih konkurenata⁶. U Južnoj Koreji ona iznose 3,64 %, u Japanu 2,59 %, u Sjedinjenim Američkim Državama 2,05 %, a u Kini 1,69 %.

- Iako je sudjelovanje manje uspješnih država članica u Okvirnom programu sad u porastu⁷, prema pokazateljima kvalitete znanosti ili inovacijskih aktivnosti vidljive su znatne razlike unutar Unije.
- Europa zaostaje i u prijenosu rezultata istraživanja i inovacija u gospodarstvo. Iako je Europa svjetski predvodnik u nekim visokotehnološkim sektorima, kao što je zelena tehnologija, zbog sve veće važnosti i širenja IKT-a⁸ potrebno je usmjeriti se na jačanje industrijskih inovacija⁹, prijenos tehnologije i poticanje primjene rješenja iz područja istraživanja i inovacija te širenje inovacija prijenosom znanja i javno-privatnom suradnjom¹⁰.
- EU je predvodnik u kvaliteti znanosti, među ostalim u međunarodnoj znanstvenoj suradnji. Međutim, ako se uspoređi sa SAD-om, EU u relativnom smislu ima slabije rezultate u pogledu broja utjecajnih publikacija i za razliku od Kine od 2012. nije napredovao.
- Iako se u politikama u području istraživanja i inovacija stalna pozornost daje rodnoj ravnopravnosti, napredak je spor te je i dalje nedostatan. S obzirom na broj osoba s doktoratom ravnopravnost je gotovo postignuta, ali u sektoru visokog obrazovanja žene su na samo 24 % vodećih položaja.

Usporavanje napretka zabrinjava jer su za snažnije djelovanje Europe u gospodarskom oporavku potrebni ambiciozno nacionalno financiranje i reforme kojima bi se poduprla snažna struktura kolektivnog upravljanja.

Novi izazovi za politike u području istraživanja i inovacija

Europa se trenutačno suočava s velikim društvenim, ekološkim i gospodarskim problemima, koje je dodatno pogoršala kriza uzrokovana koronavirusom. Oporavak Europe važan je prioritet, a zelena i digitalna tranzicija (dvostruka tranzicija) nikad nisu bile važnije¹¹.

EU je postavio ambiciozne ciljeve i uspostavio instrumente za postizanje konkurentne održivosti. Obvezao se na klimatsku neutralnost¹² do 2050., a Komisija je predložila ambiciozni cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990. Ubrzavanje istraživanja i inovacija te poboljšanje suradnje između privatnih i javnih istraživanja i inovacija u državama članicama radi ranog uvođenja čistih tehnoloških rješenja na tržište ključno je za postizanje tih ciljeva i gospodarska je prilika za EU. Jednako je važno razviti strateške lance opskrbe za industrijske kapacitete u području čistih tehnologija¹³. Slično tomu, pandemija bolesti COVID-19 ukazala je na slabosti našeg odnosa s prirodom i naglasila potrebu za zdravijim i održivijim načinom života. Istraživanje i inovacije mogu biti

⁶ Vidjeti Radni dokument službi Komisije, odjeljak 2.1.1.1.

⁷ Nedavno se povećalo s 4,4 % u okviru Sedmog okvirnog programa na 5,6 % u okviru programa Obzor 2020.

⁸ „Analiza međunarodnog pozicioniranja EU-a korištenjem poznatih komparativnih prednosti i kontrole ključnih tehnologija”, Europska komisija.

⁹ Vidjeti npr. OECD-ov Pregled stanja u području znanosti, tehnologije i inovacija za 2017., <http://dx.doi.org/10.1787/888933616940>., od 20 novih tehnologija IKT-a navedenih u izvješću nijednu ne predvodi EU27. Vidjeti i Pregled stanja u području industrije EU-a za 2019.

¹⁰ Udio inovativnih poduzeća koja surađuju s institutima znanja iznosi samo 15 % (2016.). Udio javnih istraživanja koja financira privatni sektor iznosi samo 7,2 % (2017.) i polako se smanjuje od 2007.

¹¹ [Posebno izvješće IPCC-a](#) o učincima globalnog zagrijavanja od 1,5 °C (2018.).

¹² COM(2019) 640, zaključci Europskog vijeća od 12. prosinca 2019. i [Pariški sporazum](#) (2016.).

¹³ Uključujući fotonaponske ćelije, baterije, obnovljivi vodik, energiju vjetra i oceana, mrežu i elektroničke komponente.

ključni za ubrzavanje pozitivnih promjena, primjerice u području održivijih poljoprivrednih praksi ili prehrane s većim udjelom namirnica biljnog podrijetla.

Kako je istaknuto u procjeni nacionalnih energetskih i klimatskih planova na razini EU-a¹⁴, države članice moraju utvrditi politike i mjere za poboljšanje pripravnosti i povećanje otpornosti u pogledu čistih tehnologija za sljedeće desetljeće.

Sljedećih deset godina smatra se digitalnim desetljećem Europe. Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je koliko su najsuvremenije digitalne tehnologije, koje se temelje na europskim vrijednostima, važne za otpornost gospodarstva i društva. Digitalna transformacija isto je tako ključni pokretač zelenog plana. Industrijska strategija, Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost, Akcijski plan za digitalno obrazovanje i novi europski prostor obrazovanja strategije su koje će usmjeravati razvoj i uvođenje digitalnih tehnologija te primjenu digitalnih vještina u EU-u. Europa se mora usredotočiti i na unapređenje svojeg modela otvorene strateške autonomije, gospodarske sigurnosti i potencijala za otvaranje novih radnih mjesta.

Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je važnost suradnje u području istraživanja i inovacija kako bi se brzo pronašla rješenja za najzahtjevnije potrebe. Akcijski plan „EIP protiv koronavirusa”¹⁵ i međunarodna donatorska konferencija¹⁶ primjeri su brzih zajedničkih odgovora na takve krize.

Iako je EU i dalje svjetski predvodnik u istraživanju i inovacijama, njegova uspješnost stagnira od 2012., a glavni akteri, posebno iz Azije, postupno rastu i zauzimaju istaknutiji položaj u globalnom istraživačkom, inovacijskom i tehnološkom okruženju. Iako su istraživanja i inovacije pokretači dugoročnog rasta produktivnosti¹⁷, Europa i dalje zaostaje u pretvaranju rezultata svojih vrhunskih istraživanja u disruptivne inovacije i ne uspijeva u potpunosti mobilizirati istraživačke i tehnološke kapacitete u slabije razvijenim regijama. U tom novom kontekstu sve veće globalne konkurencije i nestabilnih geopolitičkih interesa, osim prosperiteta i gospodarske konkurentnosti Europe ugrožena je i njezina sposobnost da samostalno nabavlja i pruža ključne sirovine, tehnologije i usluge koje su sigurne i pouzdane za industriju i ljude.

Europske zajedničke vrijednosti demokracije, solidarnosti i jednakosti temelji su na kojima treba graditi. U odgovoru na te generacijske izazove potrebna je nova razina ambicije kojom se istraživanja i inovacije bolje povezuju s gospodarstvom te obrazovanjem i osposobljavanjem kako bi se iskoristile znanstvene spoznaje EU-a.

EIP ima ključnu ulogu u uklanjanju povezanih poteškoća jer se temelji na načelu izvrsnosti¹⁸ te zbog svoje sposobnosti da objedini nacionalnu i europsku razinu politika istraživanja i inovacija. Na temelju iskustva stečenog tijekom krize uzrokovane bolesti COVID-19 potrebno je ojačati EIP i potaknuti države članice da pospješe istraživanja i inovacije na nacionalnoj i regionalnoj razini te da na europskoj razini prodube suradnju.

¹⁴ COM(2020) 564.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/era_hr#eravscorona-action-plan

¹⁶ https://global-response.europa.eu/index_hr

¹⁷ Dvije trećine gospodarskog rasta u Europi od 2010. do 2016. može se u širem smislu pripisati istraživanjima i inovacijama (SRIP 2020., str. 101.).

¹⁸ U tom kontekstu pod izvrsnosti se podrazumijeva odluka da će se podupirati najbolji mogući istraživački timovi i projekti, bez obzira na okolnosti.

Da bi se učvrstila uloga globalnog predvodnika, u okviru EIP-a također treba na bolji način poticati visokokvalitetne istraživače i inovatore na suradnju kako bi taj prostor postao privlačan najvećim svjetskim talentima.

EU će morati odraditi svoj dio posla, odnosno omogućiti brz i jednostavan pristup financiranju za potrebe suradnje i razmjene podataka, razviti privlačne karijerne okvire za istraživače, obučiti ih vještinama potrebnima u svijetu koji se brzo mijenja i podupirati najsvremenije istraživačke infrastrukture.

Istodobno će se u okviru novog EIP-a morati potaknuti oporavak Europe i pružiti podrška njezinoj zelenoj i digitalnoj tranziciji podupiranjem konkurentnosti koja se temelji na inovacijama i poticanjem tehnološke suverenosti u ključnim strateškim područjima (npr. umjetna inteligencija i podaci, mikroelektronika, kvantno računalstvo, 5G, baterije, obnovljiva energija, vodik, pametna mobilnost bez emisija itd.) u skladu s modelom otvorene strateške autonomije.

Dugoročnim proračunom EU-a za razdoblje 2021.–2027. i sveobuhvatnim planom oporavka Next Generation EU postaviti će se temelji za modernu i održivu Europu te istodobno promicati uključiv oporavak i socijalna pravednost. Mehanizam za oporavak i otpornost, kohezijska politika i instrument za tehničku potporu pridonijet će boljoj koordinaciji koja će države članice potaknuti na ulaganje u nove tehnologije i u niz vodećih područja¹⁹.

Ovom se Komunikacijom potvrđuje predanost EIP-u i predlaže novi pristup kako bi se ubrzala zelena i digitalna transformacija Europe, ojačala otpornost Europe i pripravnost za suočavanje s budućim krizama te pružila potpora konkurentskoj prednosti Europe u globalnoj utrci za znanjem.

2. VIZIJA: KVALITETNIJI EUROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR ZA BUDUĆNOST

Države članice žele sudjelovati u inicijativama na razini EU-a kad im se osiguraju jednostavni i pristupačni alati i poticaji za zajedničko ili koordinirano djelovanje. To posebno uključuje uspoređivanje napretka, smjernice i razmjenu dobre prakse, zajedničko programiranje nacionalnih programa i financiranje EU-a.

Države članice ponovno su izričito istaknule potrebu za obnovljenim programom EIP-a²⁰. U tu je svrhu Komisija organizirala niz rasprava s nacionalnim tijelima i dionicima u okviru posebnog obilaska glavnih gradova EIP-a, pozivajući na povratne informacije i doprinos o budućnosti EIP-a.

Svi tradicionalni „jedinstvenotržišni” elementi EIP-a (izgradnja kritične mase, mobilnost, otvorena znanost itd.) i dalje su vrlo važni, no da bi se povećala izvrsnost i učinkovitost europskog sustava istraživanja i inovacija, provedba se mora odvijati na ambiciozniji način. Stoga će se prvi element novog koncepta EIP-a sastojati od produbljenja postojećih prioriteta i inicijativa, po mogućnosti s pomoću novih i intenzivnijih pristupa.

Istodobno je za buduće izazove i prilike potrebna šira vizija EIP-a. Zelena i digitalna tranzicija i oporavak iziskuju suradnju Komisije i država članica koja nadilazi uobičajenu filozofiju jedinstvenog tržišta. Potrebno je u tom smislu odrediti nove prioritete kako bi se bolje usmjerilo financiranje, pokrenule ambiciozne zajedničke inicijative i razvili zajednički pristupi među politikama.

¹⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10-2020-INIT/hr/pdf>

²⁰ ERAC 1201/20 od 23. siječnja 2020.; neformalni sastanak ministara za konkurentnost (istraživanje) održan u srpnju 2020.

Kako bi se osigurala prikladnost novog EIP-a za buduće izazove, Komisija predlaže novu viziju koja se temelji na sljedećim strateškim ciljevima i može se postići samo u partnerstvu s državama članicama. Četvrti se cilj sastoji od intenzivnijeg usmjeravanja na postojeće prioritete EIP-a, dok će se preostalim trima ciljevima EIP proširiti na nove prioritete:

- i. **Davanje prednosti ulaganjima i reformama:** kako bi se ubrzala zelena i digitalna transformacija te povećali konkurentnost, brzina i opseg oporavka. To zahtijeva bolju analizu i dokaze te uključuje pojednostavnjenje i olakšavanje interakcije između nacionalnih i europskih sustava istraživanja i inovacija. Načelo izvrsnosti, odnosno da najbolji istraživači s najboljim idejama dobivaju financijska sredstva, i dalje je temelj svih ulaganja u okviru EIP-a.
- ii. **Poboljšanje pristupa izvrsnosti:** prema većoj izvrsnosti i kvalitetnijim sustavima istraživanja i inovacija u EU-u u kojima se najbolje prakse brže šire Europom. Države članice koje žele povećati uspješnost svojih sustava istraživanja i inovacija u cilju izvrsnosti trebalo bi poticati i podupirati na temelju namjenskih mjera Obzora Europa i komplementarnosti sa strategijama pametne specijalizacije u okviru kohezijske politike.
- iii. **Prijenos rezultata istraživanja i inovacija u gospodarstvo:** politike u području istraživanja i inovacija trebale bi biti usmjerene na jačanje otpornosti i konkurentnosti naših gospodarstava i društava. To znači da treba osigurati konkurentno vodstvo Europe u globalnoj tehnološkoj utrci te istodobno poboljšati okruženje za ulaganja poduzeća u istraživanje i inovacije, uvođenje novih tehnologija te povećanje primjene i vidljivosti rezultata istraživanja u gospodarstvu i društvu u cjelini.
- iv. **Produbljenje EIP-a:** kako bi se ostvario napredak u pogledu slobodnog protoka znanja u unaprijeđenom, učinkovitom i djelotvornom sustavu istraživanja i inovacija, posebno prijelazom s pristupa koordinacije na dublju integraciju nacionalnih politika. U okviru EIP-a i dalje će se promicati odgovarajući okvirni uvjeti i uključivost, pomagati istraživačima u razvoju vještina potrebnih za vrhunsku znanost i povezivati sve aktere diljem Europe, uključujući one iz područja obrazovanja, osposobljavanja i tržišta rada.

Kako bi se ostvarili ti ciljevi, Komisija predlaže niz mjera koje treba provesti u suradnji s državama članicama i dionicima u skladu s planom za EIP (vidjeti Dodatak).

Kao odgovor na Mišljenje Odbora za europski istraživački prostor i inovacije (ERAC) iz prosinca 2019.²¹ Komisija predlaže da države članice, oslanjajući se na 20 godina EIP-a, povećaju svoju predanost zajedničkim politikama i načelima donošenjem Pakta za istraživanje i inovacije u Europi.

Donošenjem Pakta postupak upravljanja trebao bi postati učinkovitiji i djelotvorniji te obuhvaćati redoviti politički dijalog s državama članicama o prioritetima, provedbenim strategijama i praćenju napretka u ostvarivanju zadanih ciljeva.

2.1. Davanje prednosti ulaganjima i reformama

Olakšavanje ulaganja i reformi na razini EU-a i na nacionalnoj razini s obzirom na prioritete EU-a

Radi oporavka od pandemije bolesti COVID-19 i zbog potrebe za prijelazom na konkurentnije i održivije gospodarstvo nužno je bolje usklađivanje ulaganja i reformi u području istraživanja i inovacija na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se ubrzala zelena i

²¹ Mišljenje ERAC-a, dokument Vijeća 14989/18 od 30. studenoga 2018., str. 6. Za opseg djelovanja Odbora za europski istraživački prostor i inovacije vidjeti Radni dokument službi Komisije, str. 93.

digitalna transformacija europskog društva i gospodarstva. Time će se pridonijeti ostvarenju ciljeva u prioritetnim područjima EU-a kao što su prelazak na čistu energiju, dekarbonizacija i modernizacija industrije, pametna i održiva mobilnost te kružno gospodarstvo.

Financijska potpora za izgradnju EIP-a putem okvirnih programa EU-a s vremenom se mijenjala²². Programom Obzor Europa predviđa se intenziviranje tog truda ustrajnim i uravnoteženim ulaganjima u istraživanje i inovacije. Njime se istraživačima, industriji i građanima pruža potpora tijekom cijelog ciklusa istraživanja i inovacija. Prvim stupom programa istraživači se podupiru u provođenju temeljnih istraživanja. Drugi stup usmjeren je na suradnju EU-a, industrije, a ponekad i država članica, na provedbi istraživanja i inovacija s učinkom na terenu u ključnim područjima politika, od zdravstva, pristupačnosti, digitalne i industrijske konkurentnosti do klime, energetike, mobilnosti, prirodnih resursa i prehrambenih sustava. Za to su ključni zajednički strateški programi s državama članicama i industrijom u okviru pojednostavnjenog skupa partnerstava u području istraživanja i inovacija. U programu Obzor Europa predlažu se i novi oblici suradnje, kao što su buduće misije u području istraživanja i inovacija²³, kojima bi se građane uključilo u opsežne projekte, kao što je plastika u oceanima ili borba protiv raka. Naposljetku, treći stup usmjeren je na revolucionarne inovacije kojima se stvaraju nova tržišta. Europsko vijeće za inovacije (EIC) i zajednice znanja i inovacija (ZZI), kojima upravlja Europski institut za inovacije i tehnologiju (EIT) podupirat će revolucionarne inovacije novoosnovanih poduzeća i MSP-ova u EU-u, uključujući pružanje regionalnog fokusa. Cilj je da program Obzor Europa bude ambiciozan u pogledu zelene i digitalne tranzicije. Komisija je predložila da se u Obzor Europa uključi cilj od 35 % financijskih sredstava za klimatske promjene te znatno povećanje ulaganja u temeljne digitalne tehnologije. Države članice trebale bi razmotriti prenošenje te ambicije u pogledu zelenih i digitalnih ulaganja u nacionalne programe.

Međutim, samo Obzor Europa i drugi relevantni programi u okviru proračuna EU-a, kao što su kohezijska politika ili instrument Next Generation EU, ne bi bili dovoljni za financiranje istraživanja i inovacija potrebnih za zelenu i digitalnu tranziciju. Kako bi se ostvarile stvarne pozitivne promjene, moraju ih dopuniti ulaganja država članica. Sav taj uloženi trud trebao bi privući znatna privatna ulaganja kako bi se osiguralo vlasništvo nad rezultatima i njihova kvaliteta.

Cilj ulaganja u istraživanje i razvoj od 3 % je od 2002. povremeno pružao poticaj za povećanje ulaganja u EU-u i državama članicama, ali nedovoljno za postizanje tog cilja. Poslovni rashodi zaostaju za glavnim konkurentima EU-a, javna ulaganja stagniraju od 2012., a u nekim su se zemljama čak smanjila. To utječe na sposobnost EU-a da održi korak s brzinom inovacija na globalnoj razini. S trenutnom vrijednošću od 0,81 % BDP-a, javna izdvajanja u EU-u za potporu istraživanju i inovacijama i dalje su preniski. Pandemija je ubrzala dvostruku tranziciju. Stoga se razina ulaganja mora povećati kako bi se držao korak s novim tempom. Države članice trebale bi se obvezati na povećanje svojih javnih izdvajanja za istraživanje i razvoj s 0,81 % na 1,25 % BDP-a. To je povećanje razmjerno ostvarenju cilja od 3 % i zadržavanju visoke razine ambicije za ostvarenje oporavka i dvostruke tranzicije. Privatni sektor trenutno samo mali dio prihoda troši na istraživanja i inovacije u sektorima u kojima je potrebno primijeniti tehnologije s niskom razinom emisija ugljika u velikim

²² Programom Obzor 2020. uvedeno je sedam društvenih izazova i ključnih područja kojima pripadaju društveni izazovi (tj. kružno gospodarstvo ili digitalizacija). Ispituju se i drugi elementi kao što je eksperimentiranje s politikama.

²³ Misije su novost u okviru Obzora Europa, a cilj im je suočavanje sa složenim izazovima primjenom uključivog i savjetodavnog pristupa.

razmjerima²⁴. Privatni sektor treba poticati na povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj. Nadalje, trenutačna godišnja potrošnja na zajedničke programe država članica u području istraživanja i razvoja čini oko 1 % ukupnih javnih sredstava za istraživanje i razvoj u Europi. Cilj od 5 %, zajedno s misijama i partnerstvima u okviru programa Obzor Europa, može pomoći državama članicama da usmjere i usklade nacionalnu javnu potrošnju u području istraživanja i razvoja. Osim toga, bit će potrebne nacionalne reforme za jačanje nacionalnih i regionalnih sustava istraživanja i inovacija, uzimajući u obzir preporuke za pojedine zemlje za 2019. i 2020. u okviru europskog semestra²⁵ i procjene nacionalnih energetske i klimatskih planova.

Mehanizam za oporavak i otpornost trebao bi pridonijeti tom trudu jer se njime države članice potiču na provedbu reformi i ulaganja u nove tehnologije te u niz vodećih europskih inicijativa, kao što su jačanje čistih tehnologija otpornih na buduće promjene ili povećanje kapaciteta europskih industrijskih podatkovnih oblaka te razvoj najsnažnijih, najsuvremenijih i najodrživijih procesora²⁶. Moguća ulaganja uključuju poticanje prekograničnih projekata suradnje ili važnih projekata od zajedničkog europskog interesa²⁷. Koordinacija ulaganja i reformi u području istraživanja i inovacija trebala bi se odvijati na sljedeći način:

- prvo, utvrđivanjem ciljeva financiranja, posebno za potporu dvostrukoj tranziciji i prioritetima oporavka, koji mogu dovesti do učinka mobilizacije u odnosu na nacionalne proračune za istraživanje i inovacije te potaknuti privatna ulaganja u istraživanje i inovacije,
- drugo, zajedničkim programiranjem s prioritetnim područjima djelovanja i ambicioznim proračunima kako bi se olakšalo stvaranje kritične mase potrebne u ključnim područjima kojima se podupire dvostruka tranzicija. Snažan naglasak na uvođenju novih tehnologija i rješenja u cijelom gospodarstvu i javnoj upravi bit će ključan za povećanje učinka rashoda za istraživanja i inovacije. Kohezijska politika, Instrument za povezivanje Europe, zajednička poljoprivredna politika, Digitalna Europa i Instrument za oporavak i otpornost imat će ključnu ulogu u ostvarivanju tranzicije na terenu,
- treće, sudjelovanjem u misijama i partnerstvima Obzora Europa radi potpore usklađivanju nacionalnih strategija te industrijskih i poslovnih ulaganja sa zajedničkim ciljevima EU-a. Osim toga, partnerstva u području istraživanja i inovacija među EU-om, njegovim državama članicama i industrijskim dionicima, kao što su zajednička poduzeća za vodik ili mikroelektroniku, postala su ustaljeni alat okvirnih programa²⁸ za objedinjavanje resursa radi postizanja zajedničkih ciljeva.

Kako bi se ostvarila dvostruka tranzicija, Komisija je spremna podržati države članice u određivanju prioriteta nacionalnog financiranja među zemljama i s EU-om. Forum EIP-a za tranziciju Komisijin je forum za raspravu s državama članicama o četirima prioritetima novog europskog istraživačkog prostora. Time bi se pridonijelo usmjeravanju procesa novog europskog istraživačkog prostora tako što bi se u suradnji s državama članicama pripremio

²⁴ JRC SETIS <https://setis.ec.europa.eu/publications/setis-research-innovation-data>

²⁵ Sve države članice EU-a primile su 2019. zasebnu preporuku u kojoj se poziva na ulaganja u istraživanje i inovacije.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/IP_20_1658

²⁷ Vidjeti radni dokument službi Komisije, Smjernice Komisije za države članice, planovi za oporavak i otpornost, COM(2020) 205; 17.9.2020.

²⁸ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme/european-partnerships-horizon-europe_hr

istraživački i inovacijski aspekt nacionalnih planova oporavka, maksimalno iskoristile prednosti kohezijskih fondova, provela industrijska strategija radom na industrijskim ekosustavima te dogovorile regulatorne i neregulatorne inicijative za stvaranje povoljnog okvira za istraživanja i inovacije u EU-u. Forumom će se dopuniti postupak strateškog programiranja Obzora Europa i pružiti platforma za razvoj ambicioznih zajedničkih mjera politike i financiranja u strateškim područjima te njihovo usklađivanje s drugim politikama. Forum bi se bavio i pitanjima povezanima s provedbom politika istraživanja i inovacija na nacionalnoj i regionalnoj razini okupljanjem Komisije i tijela država članica odgovornih za financiranje istraživanja i inovacija – uključujući tijela koja upravljaju kohezijskom politikom – kako bi se osigurale sinergije među svim relevantnim izvorima financiranja.

Komisija:

1. predlaže da države članice ponovno potvrde cilj ulaganja u istraživanje i razvoj od 3 % BDP-a EU-a te da ga ažuriraju kako bi se uzeli u obzir novi prioriteti EU-a, uključujući novi cilj javnih izdvajanja od 1,25 % BDP-a EU-a, koji države članice trebaju ostvariti do 2030. na usklađen način na razini EU-a, kako bi se iskoristila i potaknula privatna ulaganja;
2. podupire države članice u koordinaciji i određivanju prioriteta nacionalnog financiranja i reformi u području istraživanja i inovacija, među zemljama i s EU-om, putem dijaloga i posebnog Foruma EIP-a za tranziciju. Na taj će se način države članice zajedničkim snagama zalagati za to da se do 2030. 5 % nacionalnih javnih sredstava za istraživanje i razvoj dobrovoljno usmjeri u zajedničke programe i europska partnerstva²⁹.

2.2. Poboljšanje pristupa izvrsnosti

Zajedno za napredak Europe

Ulaganja država članica u istraživanje i inovacije i dalje su neujednačena uz znatne razlike, od 0,5 % do 3,3 % BDP-a, i koncentrirana u sjevernim i zapadnim dijelovima EU-a. Te razlike u ulaganjima dovode do jaza u znanstvenoj izvrsnosti i rezultatima u području inovacija. Na primjer, na kontinuirane razlike ukazuju i zamjenski pokazatelji za kvalitetu znanosti (najčešće citirane znanstvene publikacije)³⁰.

Države članice koje ostvaruju slabije rezultate u području istraživanja i inovacija³¹ uspjele su napredovati, ali većina tih zemalja i dalje je znatno ispod prosjeka EU-a³². Gotovo sve istočnoeuropske države članice uspjele su povećati svoje rashode u području istraživanja i inovacija, a čini se da niz južnih zemalja zaostaje³³. Većina država članica radi na poboljšanju svojih nacionalnih sustava istraživanja i inovacija kako bi ojačale svoju znanstvenu bazu, među ostalim poticanjem javno-privatnih i međusektorskih interakcija te izgradnjom inovativnog privatnog sektora.

²⁹ Trenutačno prosječno godišnje ulaganje u razdoblju 2015.–2018. iznosilo je oko 800 milijuna EUR (podaci ERA-LEARN-a) ili nešto manje od 1 % ukupnih javnih sredstava za istraživanje i inovacije u EU-u.

³⁰ Izvješće „Rezultati znanosti, istraživanja i inovacija u EU-u” (SRIP)

https://ec.europa.eu/info/publications/science-research-and-innovation-performance-eu-2020_en (str. 368. i 369).

³¹ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/scoreboards_hr

³² Vidjeti i https://www.eib.org/attachments/efs/innovation_investment_in_cesee_en.pdf

³³ Rezultati znanosti, istraživanja i inovacija u EU-u 2020., Glavna uprava za istraživanje i inovacije

EU već podupire države članice koje različitim mjerama nastoje ojačati svoje kapacitete za istraživanje i inovacije. Instrument za potporu politikama u okviru programa Obzor³⁴ i budući Instrument za tehničku potporu³⁵ tim državama članicama pružaju stručne savjete i niz dobrih praksi za razvoj i provedbu reformi te prilagođenu potporu na terenu.

Velika koncentracija aktivnosti istraživanja i inovacija u Europi i učinci aglomeracije podrazumijevaju da postoje regije s većim poticajima za ulaganja u istraživanja i inovacije. Sve veća koncentracija gospodarskih i inovativnih aktivnosti u glavnim gradovima i velegradskim područjima, s jedne strane, i pad u industrijskim ili perifernim područjima, s druge strane, vode do negativnih kretanja u regijama s niskim kapacitetom za iskorištavanje inovacija.

U okviru programa Obzor Europa provedbom paketa „Širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a” pružat će se podrška manje uspješnim državama članicama u vrednovanju i povezivanju postojećih ekosustava. Podupirat će se suradnja s iskusnijim dionicima kako bi se poboljšao pristup izvrsnosti. Program širenja nastavit će se provoditi u sinergiji s kohezijskom politikom. Pametna i dosljedna upotreba potpore kohezijske politike trebala bi nadopunjavati programe istraživanja i inovacija na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se unaprijedile infrastrukture znanja, izgradili kapaciteti i potaknule strukturne transformacije na temelju dobro osmišljenih strategija pametne specijalizacije. I drugim instrumentima EU-a i ulaganjima u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost trebale bi se podupirati reforme u području istraživanja i inovacija.

Komisija će poticati reformu politike redovitim dijalogom i intenzivnijom razmjenom s državama članicama. Regijama i gradovima ponudit će se i strateška i koordinirana potpora na temelju uspješnih inicijativa kao što su Platforma za razmjenu znanja³⁶ (zajedno s Odborom regija) i inicijativa „Znanost se susreće s regijama”. One će se nadograditi na stratešku razinu osiguravajući učinkovit dijalog za utvrđivanje prioriteta i promicanje sinergija između instrumenata istraživanja i inovacija te obrazovanja i osposobljavanja uz odgovarajuću mobilizaciju sredstava kohezijske politike.

Komisija:

3. predlaže da države članice čija su ulaganja u istraživanje i razvoj u odnosu na BDP niža od prosjeka EU-a rade na tome da se u sljedećih pet godina njihova ukupna ulaganja u istraživanje i razvoj povećaju za 50 %. Komisija će podupirati države članice u reformi njihovih politika istraživanja i inovacija, među ostalim i usmjeravanjem tehničke pomoći u tu svrhu. Olakšat će koordinaciju i komplementarnost nacionalnih programa i programa EU-a te pridonijeti uvođenju paketa za oporavak.

Njegovanje talenata za izvrsnost

Privlačenje i zadržavanje talentiranih istraživača i dalje je ključno za širenje znanja u EU-u. Općenito, zemlje s boljim rezultatima u području istraživanja i inovacija imaju veći priljev istraživača. Nužno je osigurati da svi istraživači u EU-u, bez obzira na geografski položaj, mogu proizvesti izvrsne rezultate i pristupiti takvim rezultatima.

Pokrenut će se inicijativa ERA4You (EIP za tebe) radi produbljenja europskog istraživačkog prostora. Pružanjem boljih mogućnosti za mobilnost istraživača trebao bi se putem

³⁴ <https://rio.jrc.ec.europa.eu/policy-support-facility>

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM:2020:0409:FIN>

³⁶ <https://cor.europa.eu/en/our-work/Documents/SEDEC/KEP-action-plan-2019-en.pdf>

namjenskih programa mobilnosti između industrije i akademske zajednice omogućiti pristup izvrsnosti i obogaćivanju iskustva. Inicijativa će uključivati ciljne mjere mobilnosti za potporu istraživačima u državama članicama sa slabim rezultatima u području istraživanja i inovacija kako bi učili i razvijali izvrsnost te kako bi se povećao kapacitet talenata.

U okviru inicijative pratit će se pokazatelji pristupa izvrsnosti za istraživače i institucije kako bi se poboljšalo razumijevanje prepreka i poduprle relevantne mjere politike. Poticat će se i strukturirana suradnja akademske zajednice i poduzeća te međudisciplinarna i prekogranična suradnja uzimajući u obzir unutarnje tržište. Okvirni uvjeti koji omogućuju provedbu ove inicijative u širem će se kontekstu dopuniti mjerama predloženima u okviru djelovanja koje se odnosi na Europski okvir za karijere u području istraživanja (vidjeti odjeljak 2.4. u nastavku).

Komisija predlaže:

4. da se uspostavi poseban smjer rada u okviru Foruma EIP-a za tranziciju kako bi se: i. promicao i pratio pristup izvrsnosti za istraživače i ustanove iz zemalja obuhvaćenih širenjem uz potporu kohezijske politike, ii. pružila potpora državama članicama u boljem uključivanju istraživača u strategije pametne specijalizacije u suradnji s industrijom i iii. pomoglo zemljama obuhvaćenima širenjem u osmišljavanju mjera za potporu istraživačima radi poboljšanja njihovih vještina za izvrsnost na tržištu rada. Time bi se trebalo poduprijeti zemlje s niskim rezultatima u području istraživanja i inovacija kako bi povećale izvrsnost svojih sustava istraživanja i inovacija. Države članice koje zaostaju za prosjekom EU-a u često citiranim publikacijama trebale bi smanjiti razliku u odnosu na prosjek EU-a za najmanje jednu trećinu u sljedećih pet godina.

2.3. Prijenos rezultata istraživanja i inovacija u gospodarstvo

Konkurentnost europske industrije

EU zaostaje za svojim glavnim globalnim konkurentima u pogledu intenziteta istraživanja i razvoja u poslovnom sektoru³⁷, posebno u visokotehnološkim sektorima, te u pogledu rasta inovativnih MSP-ova³⁸, što ima negativne učinke na produktivnost i konkurentnost. To se događa u vrijeme kad će čitavi sektori proći dvostruku tranziciju i kad će se predvodnici industrije više nego prije oslanjati na pomicanje granica znanosti, ovladavanje dubokim tehnologijama i kombiniranje digitalnih, fizičkih i bioloških inovacija. Poticanje ulaganja u inovacije u poduzećima, uslugama i javnom sektoru ključno je za zaustavljanje tog trenda, kao i za jačanje industrijske i tehnološke suverenosti Europe.

EU mora u potpunosti iskoristiti svoje izvrsne rezultate u području istraživanja i inovacija kako bi podržao zelenu i digitalnu tranziciju svojeg gospodarstva.

Europi je potreban okvir koji pogoduje dugoročnim ambicioznim ulaganjima iz proračuna EU-a, država članica i privatnog sektora. Ulaganja u istraživanje i inovacije često su rizična i zahtijevaju preuzimanje dugoročnih obveza. To može biti još teže osigurati tijekom kriznih razdoblja. Partnerstva u okviru programa Obzor Europa između EU-a i privatnog sektora, kao i država članica, pružaju potreban okvir kako bi se osiguralo da se obuhvati preuzimanje rizika u slučaju tržišnih nedostataka i da se mobiliziraju privatna ulaganja. Osim toga, Europsko vijeće za inovacije, dopunjeno financijskim instrumentima EU-a, poboljšat će

³⁷ U 2018. 1,45 % BDP-a u EU-u, 2,59 % u Japanu, 2,05 % u Sjedinjenim Američkim Državama i 1,69 % u Kini. Izvješće „Rezultati znanosti, istraživanja i inovacija u EU-u 2020.” (SRIP 2020.)

³⁸ Za svaki od njih (SRIP 2020.) – SRIP 2020., https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/srip-report_hr

pristup dužničkom i vlasničkom financiranju za brzorastuće MSP-ove, novoosnovana poduzeća i mala poduzeća srednje tržišne kapitalizacije koji su usmjereni na istraživanja i inovacije uzimajući u obzir taksonomiju EU-a za održivo financiranje³⁹. Ono će podupirati poduzetništvo u državama članicama, utvrditi tehnologije sljedeće generacije i ubrzati njihovu komercijalnu primjenu, čime će se ojačati europsko industrijsko i tehnološko prisustvo u strateškim dijelovima ključnih lanaca vrijednosti te poticati odabir tehnologije i otvorena strateška autonomija. Važnu ulogu ima i Europski institut za inovacije i tehnologiju. Ondje gdje postoje, industrijska udruženja⁴⁰ trebala bi biti uključiva kako bi pridonijela definiranju istraživačkih programa i povećanju industrijskog učinka rezultata istraživanja i razvoja. Države članice mogu surađivati u slučaju tržišnih nedostataka u važnim projektima od zajedničkog europskog interesa (IPCEI)⁴¹ kako bi rezultate istraživanja i razvoja usmjerile prema industrijskoj primjeni u korist poduzeća i javnog sektora.

Da bi podržala provedbu nove industrijske strategije i ubrzala prijenos rezultata istraživanja u realno gospodarstvo, Komisija će u suradnji s industrijom usmjeravati razvoj zajedničkih tehnoloških planova kako bi se uključili programi ulaganja u istraživanja i inovacije od temeljnih znanstvenih istraživanja do uvođenja u praksi. Tim će se planovima omogućiti učinkovita upotreba čitavog skupa potpornih mehanizama kako bi se privukla privatna ulaganja u ključne prekogranične projekte. Oni će biti dio strateških inovacijskih programa dogovorenih s državama članicama i industrijom u okviru partnerstava u području istraživanja i inovacija iz programa Obzor Europa. I regulatorni okviri kojima se potiču inovacije važni su za poticanje razvoja konkurentnih tehnologija u ključnim strateškim lancima vrijednosti uz istodobno osiguravanje snažnijeg položaja Europe.

Ključni partneri u izradi tih planova bit će europska sveučilišta, organizacije za istraživanje i tehnologiju te tehnološke infrastrukture EU-a kao proizvođači visokokvalitetnog znanja na kojemu se temelje industrijske inovacije.

Komisija će u suradnji s državama članicama i dionicima:

5. poduprijeti provedbu nove industrijske strategije tako da se udruženim snagama razviju zajednički planovi za industrijsku tehnologiju do kraja 2022. kako bi se ključna partnerstva u okviru programa Obzor Europa uskladila i povezala s industrijskim ekosustavima radi udruživanja zalaganja te bržeg objavljivanja rezultata istraživanja i njihova uvođenja u gospodarstvo.

Jačanje inovacijskih ekosustava za protok i vrednovanje znanja

Protok znanja i stvaranje vrijednosti na temelju znanja važni su dijelovi EIP-a. Centri za istraživanje i inovacije te centri izvrsnosti postoje diljem država članica i regija EU-a. Oni olakšavaju uključivanje različitih dionika u multidisciplinarnu i međusektorsku suradnju. Inovativnim novoosnovanim poduzećima i MSP-ovima, koji se suočavaju s posebnim tržišnim nedostacima ili preprekama, pružaju vrijednu uslugu koja još uvijek u velikoj mjeri nedostaje.

Tijekom godina uspostavljene su različite vrste potpornih struktura, od centara izvrsnosti do savjetodavnih službi ili specijaliziranih inovacijskih centara. Poticanje njihove jače međusobne povezanosti diljem EU-a moglo bi biti od velike koristi.

³⁹ https://ec.europa.eu/info/publications/sustainable-finance-teg-taxonomy_hr

⁴⁰ Nakon nedavnog uspostavljanja Saveza za baterije u okviru industrijske strategije najavljuje se osnivanje Saveza za čisti vodik, nakon čega slijede savezi za niskouglične industrije, industrijske podatke i oblak te sirovine.

⁴¹ To je pokazalo partnerstvo ECSEL, koje stoji iza pokretanja prvog IPCEI-ja u području mikroelektronike.

Na temelju prikaza rasprostranjenosti postojećih subjekata i analize mogućih nedostataka mogla bi se razviti inicijativa ERAHubs, koja bi se temeljila na postojećim kapacitetima kao što su digitalnoinovacijski centri i klasteri te povezala s Europskom poduzetničkom mrežom i inicijativom StartUpEurope, kako bi se uspostavio međusobno povezan prostor znanja. Time će se olakšati suradnja i razmjena najboljih praksi u cilju maksimalnog povećanja vrijednosti proizvodnje, protoka i upotrebe znanja.

Komisija je 2008. donijela preporuku o upravljanju intelektualnim vlasništvom i prijenosom znanja te kodeks prakse za sveučilišta i druge javne istraživačke organizacije. U cilju postizanja što snažnijeg učinka u trenutačnom dinamičnom kontekstu Komisija će u savjetovanju s državama članicama i dionicima ažurirati te smjernice kako bi podržala zajedničku strategiju vrednovanja istraživanja i inovacija na temelju postojećih dobrih praksi, među ostalim u pogledu javne nabave. Kako je najavljeno u industrijskoj strategiji za Europu⁴² iz ožujka 2020., u predstojećem akcijskom planu za intelektualno vlasništvo predstaviti će se daljnje mjere za poboljšanje upravljanja intelektualnim vlasništvom u istraživačkoj zajednici.

Poduzeća u EU-u trebala bi imati pristup učinkovitoj i cjenovno pristupačnoj zaštiti intelektualnog vlasništva diljem kontinenta kako bi se inovacije mogle vrednovati i nagraditi. U tom će kontekstu predstojeće pokretanje jedinstvenog patenta biti važna prekretnica. Kako bi se stalo na kraj rascjepkanosti i složenosti, jedinstveni patent bit će jedinstvena kontaktna točka za poduzeća, čime će se troškovi do šest puta smanjiti u usporedbi s postojećim sustavom patenata u pojedinačnim državama članicama (1). Njime će se poboljšati i transparentnost i olakšati postupak licenciranja te osigurati centralizirani sustav rješavanja sporova zahvaljujući novom Jedinstvenom sudu za patente.

Komisija će:

6. do 2022. razviti i testirati okvir za umrežavanje kao potporu europskim ekosustavima istraživanja i inovacija nadovezujući se na postojeće kapacitete kako bi se ojačala izvrsnost i na najveću moguću mjeru povećala vrijednost stvaranja, protoka i upotrebe znanja;
7. do kraja 2022. ažurirati i razviti vodeća načela za vrednovanje znanja i kodeks prakse za pametnu upotrebu intelektualnog vlasništva, uključujući olakšavanje provedbe jedinstvenog patenta, kako bi se osigurao pristup učinkovitoj i cjenovno pristupačnoj zaštiti intelektualnog vlasništva.

2.4. Produbljenje EIP-a

Europski okvir za karijere u području istraživanja⁴³

S obzirom na globalnu utrku za talentima potrebno je pružiti uvjete za razvoj karijere radi privlačenja i zadržavanja najboljih istraživača u Europi. Pitanje nesigurnih radnih mjesta, posebno za nove sudionike, nije se na odgovarajući način poboljšalo tijekom proteklih godina, čime se povećava rizik da većina talentiranih istraživača odluči raditi izvan Europe.

Neusklađenost između broja osoba s doktoratom i broja stalnih radnih mjesta u javnim znanstvenim sustavima prepreka su zadržavanju talenata. Osposobljavanje i razvoj karijere istraživača nedovoljno se usmjeravaju na poduzetništvo ili mogućnosti izvan akademske

⁴² COM(2020) 102 final

⁴³ Vidjeti odjeljak 2.4.3.2. Radnog dokumenta službi Komisije.

zajednice. Tome je pridonijela i povećana ovisnost o kratkoročnom financiranju istraživanja temeljenom na projektima.

Kao dio postojećih instrumenata europskog istraživačkog prostora ulogu u podupiranju karijera istraživača imali su povelja i kodeks za istraživače te mjere kojima se podupire mobilnost, uključujući aktivnosti Marie Skłodowska-Curie, no s obzirom na razvoj tržišta rada i gospodarstva postoji potreba za sveobuhvatnijim pristupom, odnosno paketom instrumenata koji se temelji na rješavanju problema povezanih s priznavanjem vještina istraživača, povećanom mobilnošću i razmjenama između akademske zajednice i industrije, ciljanim mogućnostima osposobljavanja i portalom „sve na jednom mjestu” na kojem istraživači mogu pristupiti nizu pomoćnih usluga.

Neusklađenost vještina zabrinjavajući je trend za industriju i poduzeća te ima negativan učinak na inovacije i produktivnost u visokoinovativnim industrijskim i uslužnim sektorima. Poticanje istraživača na karijeru izvan akademske zajednice s pomoću poboljšanih međusektorskih programa za cirkulaciju istraživača koji uključuju industriju može pomoći u poboljšanju zapošljivosti istraživača i povećanju propusnosti talenata u cijelom europskom gospodarstvu i društvu.

U poboljšanom europskom okviru kompetencija za karijere u području istraživanja poduprijet će se usporedive i interoperabilne istraživačke karijere te utvrditi skup ključnih vještina i modernizirati sustavi nagrađivanja. Utvrđivanjem europskog okvira kompetencija i taksonomije istraživačkih vještina u suradnji s državama članicama omogućit će se praćenje trendova u karijerama, vještinama i talentima na tržištu rada u području istraživanja⁴⁴. To se može poduprijeti produbljenjem informacija o vještinama kao vodećom mjerom predstavljenom u komunikaciji o Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost.

Inicijativom ERA4You uvest će se mjere za jačanje međusektorske mobilnosti i suradnje između akademske zajednice i poduzeća te uključivanje privatnog sektora u osposobljavanje i razvoj vještina istraživača. Time će se poduprijeti propusnost talenata u području istraživanja i inovacija za cijelo društvo i gospodarstvo i na taj način potaknuti rast i otvaranje radnih mjesta. Inicijativom će se istraživači potaknuti na poduzetništvo i osnivanje poduzeća. ERA4You imat će poseban stup za zemlje obuhvaćene širenjem kako bi se istraživačima iz tih zemalja pružila potpora za razvoj i pristup izvrsnosti.

Usluge, mreža i portali EURAXESS-a proširit će se na platformu EIP-a za talente, jedinstvenu internetsku kontaktnu točku s poboljšanom strukturom i upravljanjem koja će iskoristiti poveznice na Europass, platformu EU-a koja omogućava upravljanje učenjem i karijerom, te EURES, Europsku mrežu javnih službi za zapošljavanje⁴⁵.

Pri provedbi tog paketa instrumenata Komisija će nastojati ostvariti sinergije s inicijativama za mobilnost i razvoj karijere u okviru europskog prostora obrazovanja i europskog stupa socijalnih prava. U tom je kontekstu paneuropski mirovinski fond za istraživače (RESAVER) važna potpora prekograničnoj i međusektorskoj mobilnosti istraživača.

Komisija će:

8. do kraja 2024. u partnerstvu s državama članicama i istraživačkim organizacijama izraditi paket instrumenata za potporu karijerama istraživača sa sljedećim komponentama: i. okvir kompetencija za istraživače, ii. program mobilnosti za potporu razmjeni između industrije

⁴⁴ COM(2020) 274 final od 1.7.2020.

⁴⁵ <https://euraxess.ec.europa.eu>; <https://europa.eu/europass/hr>; <https://ec.europa.eu/eures/public/hr/homepage>

i akademske zajednice, iii. ciljano osposobljavanje u okviru programa Obzor Europa i iv. portal „sve na jednom mjestu”. Paket instrumenata dovest će do stvaranja portfelja za talente.

Otvorena znanost

Otvorena znanost povećava učinkovitost i kreativnost sustava istraživanja i inovacija te jača izvrsnost i povjerenje društva u znanost. To je zato što su otvaranje i dijeljenje rezultata i podataka iz istraživanja, omogućavanje njihove ponovne upotrebe i reproduciranja te pristup istraživačkim infrastrukturama temelj za istorazinsku kontrolu i kvalitetu, kao i učinkovitost u daljnjem razmatranju istraživanja, njihovoj analizi i inovacijama.

Prvo, Komisija je već poduzela korake prema otvorenoj znanosti. Europski oblak za otvorenu znanost (EOSC) izgrađuje se kako bi postao zajednički, udruženi europski okvir za otvorenu razmjenu istraživačkih podataka i pristup uslugama. U srednjoročnom razdoblju europski oblak za otvorenu znanost postat će pouzdan podatkovni prostor i uslužna platforma za istraživanja i inovacije u Europi, u potpunosti usklađen sa sektorskim podatkovnim prostorima kao što je zajednički europski prostor za zdravstvene podatke, te će se otvoriti i povezati sa širim javnim i privatnim sektorom.

Nadalje, u europskoj podatkovnoj strategiji prepoznata su dobra iskustva s europskim oblakom za otvorenu znanost te je utvrđen način za njegov daljnji razvoj, čime se on u konačnici otvara i izvan istraživačkih zajednica⁴⁶, a europska platforma za podatke o bolesti COVID-19⁴⁷ pokazala je važnost takvih otvorenih pristupa i infrastrukture.

Drugo, i politike za otvoreni pristup znanstvenim publikacijama brzo su napredovale u posljednjem desetljeću, a uspostavljeni su različiti poslovni modeli. Kako bi postojao slobodan protok znanja, ključno je osigurati da istraživači ili njihove institucije imaju pravo bez ograničenja dijeliti javno financirane i stručno recenzirane rezultate istraživanja. Prednost neposrednog otvorenog pristupa publikacijama financiranim javnim sredstvima jest da se rezultati istraživanja mogu razmjenjivati što je ranije moguće, čime se pridonosi učinkovitosti istraživanja i znanstvenoj izvrsnosti bez ugrožavanja sustavne stručne recenzije. Komisija predlaže pokretanje izdavačke platforme Open Research Europe u okviru programa Obzor Europa, čime bi se osigurala integriranost svih javno financiranih istraživanja u jedinstven i neometan europski podatkovni prostor.

Treće, trenutačni sustav procjene istraživanja uglavnom se temelji na čimbenicima učinka povezanim s određenim časopisima u kojima se rad objavljuje, a ne na pojedinačnom sadržaju i dodanoj vrijednosti same publikacije.

Potrebno je učiniti više kako bi se potaknuli razmjena rezultata, suradnja i transdisciplinarna istraživanja. Za poboljšanje sustava potrebni su suradnja i dogovor s državama članicama, financijerima istraživanja, organizacijama koje provode istraživanja, znanstvenim izdavačima i drugim dionicima kako bi se reforme koordinirale i uskladile na institucionalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Komisija će:

9. u okviru programa Obzor Europa pokrenuti platformu za objavljivanje stručno recenziranih radova s otvorenim pristupom, analizirati prava autora kako bi se omogućila razmjena javno financiranih stručno recenziranih članaka bez ograničenja, osigurati europski oblak za

⁴⁶ COM(2020) 66 od 19.2.2020.

⁴⁷ <https://www.covid19dataportal.org/>

otvorenu znanost koji nudi pretražive, pristupačne, interoperabilne i ponovno upotrebjive istraživačke podatke i usluge (Web of FAIR) te poticati prakse otvorene znanosti poboljšanjem sustava za procjenu istraživanja.

Istraživačke i tehnološke infrastrukture (uključujući e-infrastrukture)

Opsežne istraživačke infrastrukture okosnica su EIP-a i ključne su da bi Europa postala privlačna za najbolje svjetske istraživače te pridonose razmjeni znanja i inovacijama. Istraživačke infrastrukture mogu poticati regionalni razvoj usmjeravanjem vještina i inovacijskih talenata na strateške znanstvene resurse. E-infrastrukture, posebno usluge povezivosti i suradnje, imat će ključnu ulogu u iskorištavanju punog potencijala istraživačkih infrastrukture. Ultrabrza povezivost postat će temeljna komponenta upotrebe modela stvarnosti nalik digitalnim blizancima, s alatima za donošenje odluka u gotovo stvarnom vremenu, koji se temelje na znanstvenim dokazima.

Europska komisija blisko surađuje s državama članicama i znanstvenim zajednicama u okviru Europskog strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI) na razvoju novih paneuropskih infrastrukture i učinkovitim umrežavanju postojećih infrastrukture. To je jedno od velikih postignuća trenutačnog europskog istraživačkog prostora, koje je rezultiralo najsvremenijim strukturama diljem Europe i svijeta, kao što su Europsko postrojenje za spalaciju⁴⁸, Sustav za promatranje Europske tektonske ploče⁴⁹ ili Europsko društveno istraživanje⁵⁰.

Međutim, istraživačke infrastrukture imaju veću dodanu vrijednost kad se upotrebljavaju za istraživačke i tehnološke primjene. Time se oslobađa inovacijski potencijal za ostvarivanje općenitijih prioriteta politike EU-a. Na taj će se način podupirati industrije i MSP-ovi, s uravnoteženim znanstvenim resursima i pristupom za istraživače diljem EU-a.

U nedavno objavljenoj Bijeloj knjizi ESFRI-ja⁵¹ utvrđuje se nova vizija u tom smjeru.

Infrastruktura može znatno pridonijeti i inovacijama. U tom je kontekstu kao ključno pitanje prepoznat strateški razvoj europskih tehnoloških infrastrukture⁵². Industriji, a posebno MSP-ovima, potreban je pristup odgovarajućim tehnološkim infrastrukturama kako bi brzo razvijali i testirali svoje inovacije i uspješno ušli na tržište. To uključuje uspostavu upravljačke strukture za tehnološke infrastrukture koja će objediniti i dovršiti postojeće prikaze rasprostranjenosti dostupnih objekata, provesti analizu nedostataka i odrediti prioritete na razini EU-a te razraditi preporuke za zajedničke uvjete pristupa i modele sudjelovanja.

Komisija će zajedno s državama članicama:

10. podupirati ESFRI u radu na ekosustavu vrhunskih istraživačkih infrastrukture s naglaskom na širem rasponu prioriteta politika EU-a i poboljšati upravljanje njime kako bi se do kraja 2021. obuhvatio prošireni fokus njegovih aktivnosti i uspostavila nova upravljačka struktura za tehnološke infrastrukture.

Jačanje javnog sustava znanosti sinergijama s europskim prostorom obrazovanja (EEA)

Javni sustav znanosti neizostavan je dio cjelokupne organizacije istraživanja i inovacija te je kamen temeljac izvrsnosti za blagostanje Europe. Čine ga sveučilišta i druge javno

⁴⁸ <https://europeanspallationsource.se/>

⁴⁹ <https://www.epos-ip.org/>

⁵⁰ <http://www.europeansocialsurvey.org/>

⁵¹ <https://www.esfri.eu/esfri-white-paper>

⁵² SWD(2019) 158

financirane istraživačke i tehnološke organizacije čije se djelovanje temelji na akademskoj slobodi koja je potpuno ugrađena u znanstvenu kulturu i procese.

Sloboda rasprave ključna je za stručne recenzije i objavljivanje provjerljivih rezultata, što je preduvjet za znanstvenu izvrsnost. Bez akademske slobode znanost ne može napredovati i EIP ne može funkcionirati.

Najživlji i najinovativniji ekosustavi na svijetu izrazito blisko surađuju s najkvalitetnijim sveučilištima. Iako Europa ima brojna važna sveučilišta, njihov potencijal nije u potpunosti iskorišten. U okviru novog EIP-a ojačat će se dimenzija istraživanja i inovacija na sveučilištima s pomoću sveobuhvatnog plana transformacije koji će se razviti u suradnji s dionicima i državama članicama te u sinergiji s europskim prostorom obrazovanja (uključujući njihove misije u području obrazovanja, istraživanja, inovacija i usluga za društvo).

Sveučilišta u Europi potaknut će se na razvoj zajedničkih strategija istraživanja i inovacija, stvarajući kritičnu masu za suočavanje s europskim izazovima te olakšavajući dijeljenje kapaciteta kao što su digitalne infrastrukture, infrastrukture znanja i resursi u okviru suradničkih okruženja. Cilj je povećati i privlačnost istraživačkih karijera, olakšati suradnju s akterima okolnog istraživačkog i inovacijskog ekosustava te imati ključnu ulogu u uključivanju građana u znanost.

Inicijativa Europska sveučilišta, koja je probno ispitana u okviru programa Erasmus i čija je istraživačka i inovacijska dimenzija podržana u okviru programa Obzor 2020., pomoći će u procesu transformacije pružanjem dugoročnijeg okvira za transnacionalnu suradnju među sveučilištima, čime će se omogućiti uspješnija suradnja bez granica te protok znanja i talenata.

Usklađeno djelovanje velikog opsega kao potpora institucijskoj transformaciji sveučilišta temeljit će se na planu djelovanja EU-a te nacionalnim i regionalnim mjerama za bolje iskorištavanje sinergija među programima Unije, uključujući programe Obzor Europa, Erasmus, ESF+ i EFRR te privatna ulaganja u istraživanje i inovacije, osobito putem potpore iz programa InvestEU.

Komisija će zajedno s državama članicama putem upravljačkih tijela EEA-a i ERAC-a:

11. izraditi plan djelovanja za stvaranje sinergija između visokog obrazovanja i istraživanja, posebno se nadovezujući na dvojnu ulogu sveučilišta.

Rodna ravnopravnost za jačanje potencijala europskih istraživanja i inovacija

Unatoč dokazima da uravnoteženi timovi postižu bolje rezultate, u europskim sustavima istraživanja i inovacija i dalje postoje razlike među spolovima. Koordiniranim djelovanjem s obrazovnim politikama i financijerima istraživanja promicat će se rodno uključiva kultura.

U izvješću „She Figures 2018”⁵³ pokazano je ukupno poboljšanje, ali napredak je i dalje prespor. Ravnoteža spolova gotovo je postignuta među osobama s doktoratom (48 % žena). No žene su i dalje u znatnoj mjeri nedovoljno zastupljene jer samo 33,4 % istraživača u EU-u su žene, udio žena na radnim mjestima razreda A u sektoru visokog obrazovanja (redovita profesorica i ekvivalentna razina) u EU-u dosegno je 2016. samo 24 %, a udio žena koje su na čelu europskih visokih učilišta 2017. iznosio je samo 22 %.

⁵³ https://ec.europa.eu/info/publications/she-figures-2018_hr

Broj žena nositeljica patenata i dalje je iznimno nizak, a rodna analiza uključena je u samo 1,79 % znanstvenih publikacija u EU-u. Potrebno je postaviti ambiciozne ciljeve na razini EU-a kako bi se provele održive promjene u institucijama u području istraživanja i inovacija te kako bi se potaknuo razvoj ženskih talenata.

U skladu s Programom vještina, Komunikacijom o europskom prostoru obrazovanja i novim Akcijskim planom za digitalno obrazovanje EIP će pojačati usmjerenost na sudjelovanje žena u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) te poticati poduzetništvo. Postoji potreba i za rješavanjem pitanja raznolikosti tako da se politikom uzimaju u obzir preklapanja s drugim društvenim kategorijama, kao što su etnička pripadnost, invaliditet (uključujući pristupačnost i uključenost) i spolna orijentacija te rodno uvjetovana diskriminacija i nasilje u organizacijama u području istraživanja i inovacija⁵⁴.

Komisija će:

12. u skladu s ciljevima programa Obzor Europa predložiti da se od 2021. izrađuju uključivi planovi za rodnu ravnopravnost u suradnji s državama članicama i dionicima radi promicanja rodne ravnopravnosti u EU-u u području istraživanja i inovacija.

3. SUDJELOVANJE GRAĐANA

Sudjelovanje građana, lokalnih zajednica i civilnog društva bit će u središtu novog EIP-a kako bi se postigao veći društveni učinak i veće povjerenje u znanost.

Oslanjajući se na ključnu ulogu znanosti tijekom pandemije bolesti COVID-19, države članice, istraživačke organizacije i industrija trebale bi uključiti građane u odlučivanje o tehnologiji. Da bi se to postiglo, čelnici institucija u području istraživanja i inovacija, financijeri i oblikovatelji politika moraju se dogovoriti o načelima, preporukama i dobrim praksama za poticanje i nagrađivanje sudjelovanja građana kako bi se promicalo povjerenje i olakšalo prihvaćanje znanosti, tehnologije i inovacija.

EIP će poboljšati komunikaciju sa širom javnošću, posebno s mladim generacijama, o znanosti kojom se rješava pitanje dvostruke tranzicije i promicati participativne aktivnosti koje se odnose na transformaciju našega gospodarstva i društva. Važno je uključiti i organizacije koje predstavljaju skupine izložene većem riziku od isključenosti, kao što su osobe s invaliditetom i starije osobe, kako bi se istraživanjima riješila kritična pitanja povezana s njihovom isključenosti.

Nagrade Europska prijestolnica inovacija i druge relevantne aktivnosti EU-a, kao što su Europski natječaj za mlade znanstvenike (EUCYS) ili Znanost na gradskom festivalu, mogle bi se radi pojednostavnjenja i usklađenosti uključiti u širu političku inicijativu kojom bi se Europljanima približile znanost i inovacije u njihovim gradovima, regijama i zemljama.

Sudjelovanje građana temeljit će se na već postojećim inicijativama i događanjima, kao što je Europska noć istraživača, koja je postala najveći događaj za komunikaciju o istraživanjima i promicanje istraživanja u Europi te bi mogla biti prikladna platforma za aktivno sudjelovanje građana.

EU može iskoristiti misije programa Obzor Europa za poticanje sudjelovanja građana. Učinkoviti multiplikatori za uključivanje društva su i mreže kao što su Europski portal za mlade, mreža Eurodesk, Europski forum mladih, udruženja studenata i bivših studenata, centri

⁵⁴ Henning, M. A., Zhou, C., Adams, P., Moir, F., Hobson, J., Hallett, C. i C. S. Webster, 2017. *Workplace harassment among staff in higher education: a systematic review* („Uznemiravanje na radnom mjestu među osobljem u visokom obrazovanju: sustavni pregled”). *Asia Pacific Education Review* 18: str. 521.–539.

za sigurniji internet i portal EU BIK te platforme eTwinning, School Education Gateway i EPAL (obrazovanje odraslih).

Komisija će:

13. s državama članicama i dionicima organizirati kampanje za sudjelovanje građana u znanosti u cilju podizanja svijesti i umrežavanja na razini čitave Europe, platforme za masovnu podršku i paneuropske hakatone, posebno u kontekstu misija programa Obzor Europa. Komisija će zajedno s državama članicama razviti najbolje prakse za približavanje znanosti i inovacija građanima i mladima.

4. UPRAVLJANJE NOVIM EIP-OM

Za novi EIP potrebni su djelovanje na nacionalnoj razini i razini EU-a uz potporu procesa utvrđivanja i ažuriranja prioriteta politike, praćenja i procjene napretka te osiguravanja strateškog savjetovanja za postizanje zajedničkih ciljeva.

Djelovanje na razini EU-a vodit će se predloženim popisom mjera u skladu s vremenskim okvirom (plan za EIP predstavljen u Dodatku) koji će Komisija ažurirati tijekom provedbe. Djelovanje na nacionalnoj razini vodit će se skupom ključnih vrijednosti i načela na temelju iskustva stečenog u posljednjih 20 godina u područjima kao što su otvoreni pristup, rodna ravnopravnost, uvjeti za karijere istraživača i drugi.

Prvi će korak činiti europski Pakt za istraživanje i inovacije, koji će biti predložen do prve polovine 2021. i čiji je cilj intenziviranje provedbe novih ciljeva EIP-a i utvrđivanje zajednički dogovorenih vrijednosti i načela te područja u kojima će države članice zajednički razvijati prioritete mjere. Imat će oblik jedinstvene neobvezujuće inicijative.

U okviru svojeg koordinacijskog rada i Forum EIP-a za tranziciju može pridonijeti utvrđivanju ulaganja i reformi kojima bi se državama članicama pomoglo u pripremi nacionalnih planova za oporavak i otpornost za provedbu Mehanizma za oporavak i otpornost.

Bit će ključno uspostaviti transparentan sustav praćenja objavljivanjem godišnjeg pregleda stanja EIP-a, u kojemu će se predstaviti napredak na razini EU-a i na nacionalnoj razini, revidirati prioritete i mjere u planu za EIP te pružiti dokazi i analize za europski semestar.

ERAC će nastaviti pružati strateške savjete o utvrđivanju prioriteta, praćenju i procjeni kako bi se ostvarila nova vizija EIP-a. ERAC bi trebao osigurati daljnje postupanje na nacionalnoj razini i nastaviti obavljati svoju ulogu nadzora svakodnevne provedbe u okviru radnih skupina. Trebalo bi uzeti u obzir pouke iz procesa strateškog planiranja za zajedničko stvaranje programa Obzor Europa.

Komisija će pomoći u radu skupina osiguravanjem potrebnih resursa i pridonosenjem utvrđivanju programa i supredsjedanjem. Zemlje pridružene Okvirnom programu bit će pozvane da sudjeluju kao promatrači pod uvjetom da je to predviđeno u odgovarajućim sporazumima o pridruživanju.

Komisija će:

14. na temelju iskustva stečenog u procesu strateškog planiranja za program Obzor Europa u suradnji s državama članicama razviti pristup za utvrđivanje i provedbu strateških prioriteta kojima se ostvaruje program EIP-a u okviru Europskog foruma za tranziciju i s pomoću Pakta za istraživanje i inovacije u Europi.

5. GEOPOLITIČKA DIMENZIJA EIP-A

U međunarodnoj suradnji putem EIP-a uzet će se u obzir prioriteta vanjskih odnosa EU-a⁵⁵ koji pridonose ciljevima održivog razvoja i provedbi instrumenta Next Generation EU podupiranjem snažnije Europe u svijetu. Suradnja će se temeljiti na multilateralizmu, reciprocitetu i svrsishodnoj otvorenosti u kombinaciji sa strateški usmjerenim djelovanjem s partnerima u pogledu zelenog plana, zdravlja i digitalne tranzicije. U skladu s modelom otvorene strateške autonomije njome će se štititi i promicati ključni interesi i suverenitet EU-a u strateškim tehnološkim područjima i kritičnim infrastrukturama na temelju zajedničkih vrijednosti i uz potporu ravnopravnim uvjetima na globalnoj razini.

Pridruživanje okvirnim programima EU-a najjači je oblik međunarodne suradnje u području istraživanja i inovacija. Pridružene zemlje sastavni su dio EIP-a i već pridonose njegovim ciljevima. Bit će ključno stvoriti partnerstva na svjetskoj razini kako bi se poboljšali razmjena znanja i razvoj vještina te istraživački i inovacijski kapaciteti bez ubrzavanja odljeva mozgova, osobito u korist mladih. Posebnu pozornost zaslužuje europsko susjedstvo. Neke od zemalja zapadnog Balkana već su dio EIP-a, dok će drugima uključivanje u EIP pomoći u tranziciji prema uspješnom sustavu istraživanja i inovacija, čime će se otvoriti put njihovu pristupanju EU-u. U pogledu programa Obzor Europa Komisija je predložila da se mogućnost pridruživanja proširi na zemlje koje dijele zajedničke vrijednosti, a ne samo one geografski blizu EU-u.

6. ZAKLJUČAK

Europa je postavljanjem ambicioznih ciljeva odgovorila na velike izazove s kojima se suočava. Komisija, države članice i dionici u području istraživanja i inovacija u ovom ključnom trenutku imaju važnu ulogu kako bi se osigurao oporavak koji odgovara na potrebe ljudi. Za izgradnju europske otpornosti koja se temelji na zelenijoj, digitaliziranijoj, konkurentnijoj i održivijoj Uniji potrebni su suradnja i globalno vodstvo u znanosti i inovacijama te sudjelovanje i jačanje položaja građana.

Novi, dublji i širi europski istraživački prostor surađivat će s državama članicama kako bi se postigla četiri ključna strateška cilja: davanje prednosti ulaganjima u području istraživanja i inovacija, poboljšanje pristupa izvrsnosti, prijenos rezultata istraživanja i inovacija u gospodarstvo i intenziviranje politika kojima se promiče slobodan protok znanja.

Nadalje, europski istraživački prostor i europski prostor obrazovanja surađivat će na postizanju nove razine ambicije u kojoj se obrazovanje, istraživanje i inovacije usmjeravaju u istom smjeru kako bi se poduprlo znanje kao temelj demokratskih, otpornih i uključivih društava. To je ključno da bi Europa u stvaranju pravednijeg i održivijeg svijeta ostala globalno konkurentna i inovativna, a istodobno vjerna svojim zajedničkim vrijednostima.

Europa je usmjerena na budućnost i otvara put sljedećoj generaciji nudeći izvrsno društvo temeljeno na znanju, s vrhunskim institucijama i talentima, te ujedno promiče uključivost i demokratske vrijednosti.

⁵⁵ Kao što je nova sveobuhvatna strategija s Afrikom.

DODATAK – Plan za EIP

	Ključne mjere	Datum
1.	Ponovno potvrditi cilj ulaganja EU-a u istraživanje i inovacije od 3 % BDP-a te predložiti novi cilj javnih izdvajanja EU-a od 1,25 % BDP-a koji države članice trebaju ostvariti do 2030.	Od 2021.
2.	Pokrenuti Forum EIP-a za tranziciju kako bi se države članice poduprlo u koordinaciji i određivanju prioriteta nacionalnog financiranja i reformi u području istraživanja i inovacija.	Od 2021.
3.	Poduprijeti države članice čija su ulaganja u istraživanje i razvoj u odnosu na BDP niža od prosjeka EU-a kako bi povećale svoja ukupna ulaganja u istraživanje i razvoj za 50 % u sljedećih pet godina.	Od 2021.
4.	Uspostaviti poseban smjer rada za pristup izvrsnosti u okviru Foruma EIP-a za tranziciju i poduprijeti države članice koje ostvaruju slabije rezultate u području istraživanja i inovacija kako bi povećale broj često citiranih publikacija za jednu trećinu u sljedećih 5 godina.	Od 2021.
5.	Razviti zajedničke planove za industrijsku tehnologiju.	Do kraja 2022.
6.	Razviti i testirati okvir za umrežavanje kao potporu europskim ekosustavima istraživanja i inovacija nadovezujući se na postojeće kapacitete kako bi se ojačala izvrsnost i na najveću moguću mjeru povećala vrijednost stvaranja, protoka i upotrebe znanja.	Do 2022.
7.	Ažurirati i razviti vodeća načela za vrednovanje znanja i kodeks prakse za pametnu upotrebu intelektualnog vlasništva.	Do kraja 2022.
8.	Novi paket instrumenata za potporu razvoja karijera istraživača.	Do kraja 2024.
9.	U okviru programa Obzor Europa pokrenuti platformu za objavljivanje stručno recenziranih radova s otvorenim pristupom, analizirati prava autora kako bi se omogućila razmjena javno financiranih stručno recenziranih članaka bez ograničenja, osigurati europski oblak za otvorenu znanost koji nudi pretražive, pristupačne, interoperabilne i ponovno upotrebljive istraživačke podatke i usluge (Web of FAIR) te poticati prakse otvorene znanosti poboljšanjem sustava za procjenu istraživanja.	Od 2021.
10.	Provesti Bijelu knjigu EFSRI-ja i uspostaviti ažurirane upravljačke strukture za istraživačke i tehnološke infrastrukture.	Do kraja 2021.
11.	Izraditi plan djelovanja za stvaranje sinergija između visokog obrazovanja i istraživanja, posebno se nadovezujući na dvojnu ulogu sveučilišta.	2021.

12.	S državama članicama i dionicima izraditi uključive planove za rodnu ravnopravnost radi promicanja rodne ravnopravnosti u EU-u u području istraživanja i inovacija.	Od 2021.
13.	S državama članicama i dionicima organizirati kampanje za sudjelovanje građana u znanosti s ciljem podizanja svijesti i umrežavanja na razini čitave Europe.	Od 2021.
14.	U suradnji s državama članicama razviti pristup za utvrđivanje i provedbu strateških prioriteta kojima se ostvaruje program EIP-a u okviru Europskog foruma za tranziciju i s pomoću Pakta za istraživanje i inovacije u Europi.	2021.